

Київський університет імені Бориса Грінченка

Кафедра світової літератури

“ЗАТВЕРДЖУЮ”
Проректор з науково-
методичної
та навчальної роботи

О.Б.Жильцов

2020 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Інтермедіальний вимір сучасної української та зарубіжної літератури

спеціальність: 035 Філологія

спеціалізація: 035.01 Українська мова та література

освітня програма: 035.01.04 Зарубіжна література та світова художня
культура

Освітній рівень: другий (магістерський)

2020 – 2021 н. р.

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
Ідентифікаційний код 02130654
Начальник відділу
моніторингу якості освіти
Проголосовано № 0384/20
Жильцов
(підпис) (прізвище, ім'я, по батьку)
« 02 » 2020 р.

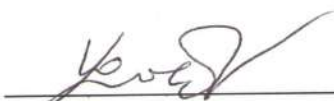
Розробник: Г.В. Бітківська, доцент кафедри світової літератури,
кандидат педагогічних наук.

Викладач: Г.В. Бітківська, доцент кафедри світової літератури,
кандидат педагогічних наук.

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри світової літератури

Протокол від 29 серпня 2019 року № 1

Завідувач кафедри

_____ (проф. Ю.І. Ковбасенко)
(підпис)

Робочу програму погоджено з гарантом освітньої програми
«Зарубіжна література та світова художня культура»
29 серпня 2019 р.

Гарант освітньої програми: (Ю.І. Ковбасенко)

Робочу програму перевірено
_____ 2019 р.

Заступник директора Інституту філології
з науково-методичної та навчальної роботи

_____ (Заяць Л.І.)

Пролонговано:
на 2020/20 н.р. /Г.В. Бітківська / 09 2020 р., протокол № 1

на 20__/20__ н.р. _____ «__»____ 20__ р., протокол №__

на 20__/20__ н.р. _____ «__»____ 20__ р., протокол №__

на 20__/20__ н.р. _____ «__»____ 20__ р., протокол №__

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання	
	денна	заочна
Вид дисципліни	обов'язкова	
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська	
Загальний обсяг кредитів / годин	4 / 120	
Курс	5	-
Семестр	1	-
Кількість змістових модулів з розподілом:	2	-
Обсяг кредитів	4	-
Обсяг годин, в тому числі:	120	-
Аудиторні	32	-
Модульний контроль	8	-
Самостійна робота	50	-
Семестровий контроль	30	-
Форма семестрового контролю	екзамен	-

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Вивчення навчальної дисципліни «Інтермедіальний вимір сучасної української та зарубіжної літератури» передбачає формування таких компетенцій:

Загальні компетентності (ЗК)	ЗК-1	Вільне володіння державною мовою як засобом ділового спілкування
	ЗК-2	Здатність бути критичним і самокритичним.
	ЗК-6	Здатність спілкуватися іноземною мовою.
	ЗК-7	Цінування та повага різноманітності та мультикультурності.
	ЗК-9	Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.
	ЗК-10	Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.
	ЗК-12	Здатність проведення досліджень на належному рівні
Фахові компетентності спеціальності (ФК)	ФК-1	Здатність вільно орієнтуватися в різних літературознавчих та лінгвістичних напрямках і школах
	ФК-2	Здатність осмислювати мистецтво слова як систему систем, розуміти еволюційний шлях розвитку українського і світового літературознавства
	ФК-3	Здатність до критичного осмислення історичних надбань та новітніх досягнень філологічної науки
	ФК-4	Володіння методами наукового аналізу і структурування мовного й літературного матеріалу з урахуванням класичних і новітніх методологічних принципів
	ФК-6	Здатність професійно застосовувати поглиблені знання з літературознавства й мовознавства, зарубіжної літератури та світової художньої культури тощо.
	ФК-10	Здатність планувати, організовувати, здійснювати і презентувати прикладне дослідження в галузі філології.

3. Результати навчання за дисципліною

Знання та розуміння	ПРН-3-1	Демонструвати глибокі знання в галузі гуманітарних наук, розуміти світоглядну роль гуманітаристики в розвитку світової цивілізації і
---------------------	----------------	--

		власної країни.
	ПРН-3-3	Демонструвати поглиблені знання і розуміння загальних властивостей художньої літератури як мистецтва слова; розуміти літературу як систему систем; розуміти еволюційний шлях розвитку українського і світового літературознавства в контексті культури; мати знання про специфіку поезики літературного твору (художнього тексту) та множинність його інтерпретацій; Усвідомлювати природу і сутність національних традицій у галузі літератури і мистецтва.
	ПРН-3-4	Демонструвати глибокі знання про особливості світового літературного канону: механізми та алгоритм формування, співвідношення класики і новітньої літератури, дискурс теорії канону.
	ПРН-3-6	Показувати глибокі знання і розуміння особливостей становлення та розвитку літературного процесу другої половини ХХ – початку ХХІ ст.; специфіку течій і шкіл цієї доби; художні домінанти творчості письменників новітньої доби.
Застосування знань та розумінь	ПРН-У-2	Демонструвати належний рівень володіння державною та іноземною мовами для реалізації письмової та усної комунікації, зокрема в ситуаціях професійного й наукового спілкування; презентувати результати своїх досліджень державною та іноземною мовами.
	ПРН-У-7	Використовувати професійно профільовані знання із зарубіжної літератури та світової художньої культури, порівняльного літературознавства для дослідження перебігу та особливостей світового літературного процесу.
Формування суджень	ПРН-С-2	Цінувати різноманіття та мультикультурність світу й керуватися у своїй діяльності сучасними принципами толерантності, діалогу та співробітництва.
	ПРН-С-3	Характеризувати теоретичні та практичні аспекти літературознавства.

4. Структура навчальної дисципліни

Тематичний план для денної форми навчання

	Назва змістових модулів, тем Усього	Розподіл годин між видами робіт				
		Аудиторна		Самостійна	Модульний контроль	Семестровий контроль
		Лекції	Семінари			
Змістовий модуль І. Теоретичний дискурс інтермедіальності						
1.	Вступ. Поняття про інтермедіальність. Генеза терміна. Етапи вивчення інтермедіальності	2	2	-		
2.	Типологія інтермедіальних зв'язків. Література і архітектура (скульптура).	2	2	-	2	-

3.	Художній образ: специфіка вербального і візуального. Література і живопис	2	2	26		
4.	Література і музика. Література і синтетичні мистецтва.	2	2		2	
Змістовий модуль II. Література і кінематограф						
5.	Докінематографічні засоби виразності. Візуальність. Тілесність. Простір.	2	2			
6.	Література і кінематограф як різні знакові системи	2	2	-	2	-
7.	Кінематографічні засоби виразності. Кінематографічний дискурс української літератури.	2	2	24		
8.	Кінематографічний код в зарубіжній літературі	2	2		2	
Усього		120	16	16	50	8 30

5. Програма навчальної дисципліни

Лекція 1. ВСТУП. Поняття про інтермедіальність. Генеза терміна. Етапи вивчення інтермедіальності (2 год)

Поняття про інтермедіальність у сучасній науці (М. Бахтін, Д. Гігінс, Ю. Лотман, О. Ганзен-Леве, В. Вольф, І. Раєвські та ін.). Філософські та соціокультурні передумови виокремлення інтермедіальності (Гегель, В. Бенямін, С. Керкегор, О. Шпенглер, Р. Барт, Ю. Крістева та ін). Походження поняття «інтермедіальність». Феномен інтермедіальності в контексті компаративістики, історії літератури та культури, семіотики, соціології, теорії медіа та ін. наук.

Поняття про медіа і медіальність у сучасній гуманітаристиці (теорія розширення медіа М. Маклюєна; ідеї медіалізації художньої форми Р. Розенберга, У. Еко; Е Гес-Люттіх про код і медіум; В. Халізов про проблему ієрархічної відповідності мистецтва з іншими феноменами культури та ін.). Інтермедіальність і художня еволюція: різноманітність форм художнього дискурсу. Інтертекстуальність і інтермедіальність: від креолізованих текстів до медіума як художньої форми (І. Арнольд, М. Фуко, О. Ханзен-Леве).

Трансмедіальність (Л. Елестрьом). «Текст у тексті» в контексті теорії і практики інтермедіальності (Ж. Дерріда, Ю. Лотман, В. Топоров, П. Тороп,).

Художній поліфонізм. Інтермедіальні маркери в тексті з поліхудожньою структурою, роль інтермедіальності у творенні авторської картини світу та рецепції читача.

Основні поняття: інтермедіальність, медіа і медіальність, медіалізація художньої форми, інтертекстуальність, взаємодія мистецтв, синтез мистецтв.

Література:

1. Арнольд И.В. Проблемы диалогизма, интертекстуальности и герменевтики / Ирина Владимировна Арнольд. – СПб.: Образование, 1995. – 60 с.
2. Барт Р. Від твору до тексту / пер. з фр. Юрка Гудзя // Слово. Знак. Дискурс. Антологія світової літературно-критичної думки ХХ с. / за ред. Марії Зубрицької. – Львів: Літопис, 1996. – С. 380-384.

3. Бахтин М.М. Формы времени и хронотопа в романе. Очерки по исторической поэтике / М.М. Бахтин // Литературно-критические статьи. – М.: Худож. лит., 1986. – С. 121–290.
4. Беньямін В. Мистецький твір у добу своєї технічної відтворюваності / Пер. з нім. Ю. Рибачук // Беньямін В. Вибране / Пер. з нім. Ю. Рибачук, Н. Лозинська. – Львів : Літопис, 2002. – С. 53–81.
5. Бурдые П. Поле литературы / П. Бурдые // Новое литературное обозрение. – 2000. – №45. – С. 22-87. – Электронне джерело. – Режим доступу : <http://novruslit.ru/library/?p=64>.
6. Лотман Ю. М. Текст в тексте // Лотман Ю. М. Об искусстве / Ю. М. Лотман. – СПб : «Искусство–СПБ», 2005. – С. 423–436.
7. Мак-Люен М. Галактика Гутенберга: становлення людини друкованої книги. – 3-є вид. / М. Мак-Люен ; пер. з англ. А.А. Галушки, В.І. Постнікова. – К.: Ніка-Центр, 2011. – 392 с.
8. Маклюэн Г.М. Понимание медиа: внешние расширения человека. – М.; Жуковский: «КАНОН-пресс-Ц», «Кучково поле», 2003. – 464 с.
9. Наливайко Д.С. Література в системі мистецтв як галузь компаративістики / Д.С. Наливайко // Наливайко Д.С. Теорія літератури й компаративістика. – К. : Вид. Дім «Києво-Могилянська академія», 2006. – С. 9-37.
10. Франко І.Я. Із секретів поетичної творчості // Франко І. Я. Зібрання творів у 50-ти томах. – Т. 31: Літературно-критичні праці (1897–1899). – К.: Наукова думка, 1981. – С. 45–119.
11. Фуко М. Слова и вещи: археология гуманитарных наук / М. Фуко. – СПб.: А-сад: Талисман, 1994. – 405 с.
12. Хализев В.Е. Теория литературы / В.Е. Хализев; 3-е изд., испр. и доп. – М.: Высш. шк., 2002. – 437 с.
13. Ханзен-Лёве О.А. Интермедальность в русской культуре: От символизма к авангарду / пер. с нем. Б.М. Скуратова, Е.Ю. Смотрицкого (IX глава); ред. Д. Крафт, Р. Михайлов, И. Чубаров. – М.: РГГУ, 2016. – 450 с.
14. Шаповал М. Інтертекстуальність: історія, теорія, поетика : навч. посіб. / Мар'яна Шаповал; М-во освіти і науки України, Київ. нац. ун-т імені Тараса Шевченка. – Київ : ВПЦ "Київ. ун-т", 2013. – 167 с.
15. Шестакова Э. Г. Теоретические аспекты соотношения текстов художественной литературы и массовой коммуникации: специфика эстетической реальности словесности Нового времени : монография / Элеонора Георгиевна Шестакова. – Донецк : Норд-Пресс, 2005. – 441 с.
16. Шиньев Е.П. Интермедальность как механизм межкультурной диффузии в литературе (на примере романов В.В. Набокова «Король, дама, валет» и «Камера обскура») / Е.П. Шиньев // Вопросы культурологии. – 2010. – № 5 (май). – С. 82–86.
17. Mochocka Aleksandra. Między interaktywnością a intermedialnością. Książka jako przestrzeń gry Homo Ludens 1 (2009) Polskie Towarzystwo Badania Gier. 176 s.
18. Müller J. Intermedialität – Formen moderner kultureller Kommunikation. Münster: Nodus Publikationen, 1996.
19. Paech J. Intermedialität: Mediales Differenzial und transformative Figurationen// Intermedialität: Theorie und Praxis eines interdisziplinären Forschungsgebiets. - Berlin, 1998.
20. Rajewsky Irina O. Intermediality, Intertextuality, and Remediation: A Literary Perspective on Intermediality

Лекція 2. Типологія інтермедіальних зв'язків. Література і архітектура (скульптура). (2 год)

Поняття про універсальні закони мови мистецтва. Класифікація видів мистецтва: Аристотель, Лессінг, Гердер. Іван Франко про порівняльне вивчення літератури з іншими видами мистецтва: музика і малярство. Морфологічна класифікація мистецтв М. Кагана.

Взаємодія мистецтв у сучасній літературі. Комбінаторна література.

Література і архітектура (скульптура). Просторові коди в літературному творі (на матеріалі вірша М.Бажана «Будівлі»).

Основні поняття: мова мистецтва, класифікація видів мистецтва, взаємодія мистецтв, синтез мистецтв, візуальна поезія, екфразис.

Література:

1. Альфонсов В.Н. Слова и краски / В.Н. Альфонсов. – СПб.: «САГА», «Азбука-классика», «Наука», 2006. – 320 с.
2. Биткивская Г.В. Интермедияльная поэтика «романа о художнике» (на материале произведений Семена Ласкина) // Павермановские чтения. Литература. Музыка. Театр : сб. науч. тр. / Под ред. О. Н. Турышевой. – Вып. 2. – Екатеринбург: Институт гуманитарных наук и искусств, Уральский федеративный университет имени первого президента России Б.Н.Ельцина; Издательский Дом «Ажур», 2014. – С. 116-123.
3. Бітківська Г.В. Візуальний образ у сучасному літературному журналі // Літературознавчі студії. – Вип. 39. Ч. 1. – К.: КНУ ім. Т. Шевченка, 2013. – С. 95–103.
4. Дмитренко Н.В. Музыка і живопис у творчості О. Кобилянської та Я. Івашкевича: синкретизм художньої образності: автореф. ... канд. філол. наук. – 10.01.05 / Наталія Вячеславівна Дмитренко. – К.: Київ. нац. ун-т імені Тараса Шевченка, 2011. – 20 с.
5. Екфразис. Вербальні образи мистецтва: монографія / за ред. Т. Бовсунівської; пер. з англ. І. Малішевської, з польськ. та рос. Д. Литовченка. – К.: ВПЦ «Київський університет», 2013. – 237 с.

Лекція 3. Художній образ: специфіка вербального і візуального. Література і живопис (2 год)

Література і живопис. Поняття «живописність» у літературі. Візуальна поезія. Візуальні форми в поезії (паліндроми, анаграми, каліграми, акростих). Інтеграція візуальної форми у вербальний текст.

Екфразис як особливий тип тексту. Поетика екфразису. Структурно-змістовна трансформація екфразису у творах різних літературних епох. Типологія видів екфразису.

Література:

1. Злыднева Н.В. Изображение и слово в риторике русской культуры XX века: монография / Н. Злыднева. – М.: Индрик, 2008. – 304 с.
2. Мочернюк Н. Д. Поза контекстом: Інтермедіальні стратегії літературної творчості українських письменників-художників міжвоєння. Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2018. 392 с.
3. «Невыразимо выразимое»: экфразис и проблемы репрезентации визуального в художественном тексте: сб. статей / сост. и научн. ред. Д.В. Токарева. – М.: Новое литературное обозрение, 2013. – 572 с.
4. Рубинс М. «Пластическая радость красоты». Экфразис в творчестве акмеистов и европейская традиция. – СПб. : Академический проект, 2003. – 354 с.
5. Силантьева В.И. Литература и живопись в контексте компаративистики: писатели и художники периодов эстетической переориентации / В. Силантьева. – Одесса : Астропринт, 2015. – 336 с.

6. Шаповал М. Інтертекстуальність: історія, теорія, поетика : навч. посіб. / Мар'яна Шаповал; М-во освіти і науки України, Київ. нац. ун-т імені Тараса Шевченка. – Київ : ВПЦ "Київ. ун-т", 2013. – 167 с.
7. Шикиринська О.Б. Інтермедіальна парадигма філософської прози Д. Бен'яна і Г. Сковороди [Електронний ресурс] : дис. ... канд. філол. наук : 10.01.05 / Шикиринська Ольга Борисівна ; Ізмаїльський державний гуманітарний університет. – Ізмаїл, 2016. – 208 с.
8. Яценко Е.В. «Любите живопись поэты...» Экфрасис как художественно-мировоззренческая модель // Вопросы философии. – 2011. – №11. – С. 47–58.

Лекція 4. Література і музика. Література і синтетичні мистецтва (2 год)

Література і музика. Синтез музики і слова. Поняття «музичність у літературі». Музичний супровід художнього тексту в культурі Античності, Середньовіччя і Ренесансу. Проблема класифікації взаємодії літератури і музики.

Типи і форми інтермедіальних зв'язків літератури і музики. Спільне та відмінне в принципах літературної та музичної оповіді. Онтологічна інтермедіальність у музиці.

Література як прецедентний текст для музичного твору. Літературно-музичні принципи побудови роману. Музичний екфразис, варіанти і способи його розгортання в тексті. Музична цитата. Музична алюзія. Музичний твір як основа сюжету. Реалізація музичних прийомів, їхні функції та типи моделювання у літературних творах.

Література і театр. Театральність і література. Витоки театральності. Проблема театру і театральності в романі. «Мова театру»: сцена, маска, гра, жест, міміка, актор. Сценічна образність і текстова символіка. «Театральність» і «театралізація».

Театральність і література. Поетика драми і естетика театру в романі. Інценізація роману. Роман про театральне життя: С. Моем, М. Булгаков, Т. Зарівна. Проблема дії в епосі і драмі. Подія і точка зору в романі і драмі.

Основні поняття: музичність, театральність, прецедентний текст, сцена, маска, гра, актор, інценізація.

Література:

1. Бітківська Г.В. Поетика п'єси Г.М. Енденсбергера «Геть Гете!»: до питання впливу масмедіа на літературні жанри // Наукові праці Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка : Філологічні науки. Вип. 30. – Кам'янець-Подільський : Аксіома, 2012. – С. 31–34.
2. Бітківська Г.В. Проблеми драматургії на сторінках українських часописів на межі ХХ–ХХІ століття // Південний архів (Збірник наукових праць. Філологічні науки). – Херсон: ХДУ, 2011. – С. 21–25.
3. Бондарева О.Є. Міф і драма у новітньому літературному контексті: поновлення структурного зв'язку через жанрове моделювання: монографія / Олена Євгенівна Бондарева. – К. : «Четверта хвиля», 2006. – 512 с.
4. Лотман Ю.М. Театральний язык и живопись (К проблеме иконической риторики) // Лотман Ю.М. Статьи по семиотике культуры и искусства (Серия «Мир искусств»). – СПб.: Академический проект, 2002. – С. 388-400.
5. Маценка С.П. Інтермедіальна поетика роману, який прагне стати музикою (на матеріалі німецькомовної літератури) / Світлана Маценка // Питання літературознавства. – 2012. – Вип. 86. – С. 32–43.
6. Маценка С.П. Полісемантика і структура діалогу літератури з музикою в німецькомовному романі ХХ ст. / Світлана Павлівна Маценка : автореф. дис. ... д-ра філол. наук – 10.01.06. – Львів : Львівський національний університет імені Івана Франка, 2015. – 36 с.
7. Моем У.С. Лицедії: пер. з англ.: М.Пінчевський; післямова: З. Лібман. — Київ: Дніпро, 1967. — 223 с.

8. Корнелюк Б. В. Художній світ історичної хроніки «Річард III» Вільяма Шекспіра та її інтермедіальні проєкції в світлі теорії інтенціональності / Корнелюк Богдан Васильович: автореф. ... канд. філол. наук. – К, 2016. – 20 с.
9. Тишуніна, Н. В. Западноевропейский символизм и проблема взаимодействия искусств: опыт интермедиального анализа / Н.В. Тишуніна ; Рос. гос. пед. ун-т им. А.И.Герцена. — Спб., 1998. — 159 с.
10. Шестопап О.Г. Засоби «театралізації» літературного тексту (на матеріалі іспанської прози постмодернізму) / О. Шестопап // Літературознавчі студії. – 2015. – вип. 43. – част.2. – С. 326–333.
11. Bruzgiene R. Music and Literature: about the Conceptions of Modern Form / Ruta Bruzgiene // Літературна компаративістика. – 2008. – Вип. 3. – Част. II. – С. 230–241.
12. Tytkowska Anna. Intermedialny teatr Iny Centaur http://www.anna.tytkowska.pl/files/Intermedialny_Teatr_%20Iny_Centaur.pdf
13. Wasilewska-Chmura Magdalena. Przestrzeń intermedialna literatury i muzyki. Muzyka jako model i tworzywo w szwedzkiej poezji różnego modernizmu i neoawangardy Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego 2011. – 404 s.

Модуль 2. Література і кінематограф

Лекція 5. Докінематографічні засоби виразності. Візуальність. Тілесність.

Простір (2 год)

Феномен візуального: від древніх витоків до початку ХХІ століття (За К. Сальніковою). Передісторія видовища. Погляд кочівника і осілої людини. Зоряне небо як джерело візуальної інформації та образності. Предметне середовище. Виникнення видовищно-візуального міського середовища.

Символіка міського простору. Концентричне і ексцентричне розташування міста. Місто як складний семіотичний механізм, генератор культури. Міський текст як надтекстове утворення, що має цілісність, багатомірність і поліфункціональність. Структура і художні функції міського тексту в романі і кінофільмі. Принципи функціонування міського тексту, його роль у моделюванні художнього світу в романі і кінофільмі.

Принципи взаємодії міського тексту з літературними, образотворчими та іншими претекстами. Темпоральні і локальні обмеження.

Міфопоетична традиція в урбаністичній образності, закономірності осмислення проблеми «людина і місто» в художній системі письменника. Архітектурний код в літературі.

Візуальні студії в сучасній гуманітаристиці.

Основні поняття: візуальне, міський простір, міський текст, урбанізм, архітектурний код.

Література:

1. Клочек Г.Д. Поетика візуальності Тараса Шевченка / Григорій Клочек. – Київ : Академвидав, 2013. – 250 с.
2. Коваль О. Перекодування живописних і вербальних смислів у просторі культури: до теорії вербально-іконічного синтезу в мистецтві ХХ–ХХІ століття [Електронний ресурс] / Олег Коваль. – Режим доступу: 16.10.2013
3. Лотман Ю.М. Символіка Петербурга и проблемы семиотики города // Лотман Ю.М. Избранные статьи: В 3 т. Таллин, 1992. Т. 2. С. 9 – 22.
4. Сальнікова Е. В. Феномен візуального. От древних истоков к началу ХХІ века. М.: Прогресс-Традиция, 2013. 576 с.
5. Топоров, В.Н. Пространство и текст / В.Н. Топоров // Текст: семантика и структура.

М., 1983. - С. 227 - 285.

6. Фесенко В.І. Література і живопис: інтермедіальний дискурс: навч. посібник / ред. кол. Н.О. Висоцька та ін. – К.: Вид. центр КНЛУ, 2014. – 398 с.

7. Эко Умберто. Отсутствующая структура. Введение в семиологию / Перев. с итал. В. Г. Резник и А. Г. Погоняйло. СПб.: «Симпозиум», 2006. 544 с. ·
<http://www.philol.msu.ru/~discours/images/stories/speckurs/eco-la-struttura-assente.pdf>

Лекція 6. Література і кінематограф як різні знакові системи (2 год)

Виникнення кінематографу: відкриття братів Люм'єр. Поширення Великого Німого. Можливості звукового кіно. Монтаж.

Кіно як вид мистецтва і знакова система. Мова кінематографа. Теорії кіно, його структура, специфіка виникнення і сприйняття кінотексту. Творчість класиків кіно, поетика кіножанрів. Кінематографічні прийоми.

Універсальні закони класичного мистецтва і їх розвиток в кінематографі. Проблеми поетики і специфіки мов кіно і літератури, їх взаємодії, подібності та відмінності: синхронічний і діахронічний аспекти. Літературні прийоми у творчому арсеналі кінематографіста. Проблема сукупності засобів виразності кіно і літератури (опис), проблема наративу, взаємодія автора і читача через текст (складна система персонажів, оповідачів і способів розповіді, проблема мотивної поетики та інтертекст (сюжетостворення).

Основні поняття: кінематограф, українське поетичне кіно, кінодраматургія, кіноповість, сценарій.

Література:

1. Аронсон О. Коммуникативный образ. Кино, литература, философия. – М.: НЛЮ, 2007.
2. Брюховецька Л. Кіномистецтво. – К. : Логос, 2011.
3. Брюховецька Л. Українські письменники і кіно 1920-х // Кур'єр Кривбасу. 2017. – Квітень-травень-червень. – С. 276-286.
4. Горпенко В.Г. Архітектоніка фільму. К., 2000.
5. Зубавіна І. Художнє моделювання часопростору в кінематографі. – К.: Нац. Муз. Академія України ім. П.І. Чайковського, 2012.
6. Кіно і література в тоталітарних режимах. Film und Literatur in totalitären Regimen : матеріали семінару, що відбувся 1-7 грудня 1995 р. в Києві в Будинку кіно. – К. : Goethe-Institut, 1996. – 128 с.
7. Монтаж, література, искусство, театр, кино. М., 1988.
8. Мороз Л. Кінодраматургія // УЛЕ. Т.2. С.478.
9. Пуніна О. Кінофікація українського літературного дискурсу (20–30-ті роки ХХ століття) : моногр. / О. Пуніна. — Донецьк : ДонНУ, 2012. — 332 с.
10. Смолич Ю. Розповідь про неспокій.
11. Скуратівський В. Екранні мистецтва...К., 1997.
12. Экранные искусства и литература. Немое кино. М., 1991.
13. Экранные искусства и литература. Современный этап. М., 1994.

Лекція 7. Кінематографічні засоби виразності. Кінематографічний дискурс української літератури. (2 год)

Література і кінематограф. «Мова кіно». Кінооповідь.

Поняття про кінематографічну феноменологію: ставлення глядача до кінофільму і кінотеатру, поведінка, враження особисті і колективні смаки й уподобання. Естетика екранізації. Принципи кінематографізму в літературі.

Психоаналіз у кінематографі: 1) сприйняття психоаналізу як переліку знаків, присутніх у фільмі; 2) тлумачення фільму як «речі в собі»; 3) фільм як текст.

Семіотичний підхід до кінематографа (Р. Барт, Ю. Лотман).

Нова парадигма кінематографа у 80-90-і роки під впливом герменевтики, глобалізації та нових практик текстуального аналізу. Теоретичні моделі для аналізу кінотекстів: наратологія, когнітивізм, фемінізм тощо.

Художній текст і його екранізації. Поняття «неперекладного шедевра». Проблема «третьої мови». Екранізація, адаптація, «фільм за мотивами».

Практика дослідження екранізації. Шекспірівські екранізації. Екранна драматургія як синтез засобів театральної драматургії, літератури і кіно. «Принцип кінематографізму» в літературі. Монтаж як категорія мистецтва. Образ письменника в кінематографі.

Українське кіно: 20-і роки, кінофабрика в Одесі; радянський період; українське поетичне кіно (С. Параджанов, В. Денисенко, Ю. Ілленко, І. Миколайчук); період стагнації, відомі картини початку ХХІ ст. Мовознавець Юрій Шевчук про українське кіно.

Суміжні жанри літератури і кіно: кінодраматургія, кіноповість, сценарій. Відомі кіносценаристи-письменники: І. Бабель, В. Маяковський, Ю. Тинянов, С. Васильченко, А. Головкин, М. Бажан, В. Поліщук, Ю. Яновський, М. Семенко, М. Йогансен та ін.

Письменники і українське «поетичне» кіно: І. Драч, М. Вінграновський та ін.

Основні поняття: мова кіно, кінотекст, кінонарратив, персонаж, спосіб оповіді, феноменологія, психоаналіз, семиотика, наратологія, когнітивізм, фемінізм.

Література:

1. Бабишкін О.К. Кіноспадщина Юрія Яновського. К. : Мистецтво, 1987. 141 с.
2. Брюховецька Л. На полі кінематографічному. Сценарії Івана Драча. К. : Редакція журналу «Кіно-Театр», «АРТ КНИГА», 2016. 116 ст., іл.
3. Брюховецька Л. Українські письменники і кіно 1920-х. *Кур'єр Кривбасу*. 2017. №4-6. С. 276-286.
4. Зенкин, С. Семиотика зрительного образа: Ролан Барт и Юрий Лотман // Зенкин, С. Работы о теории: Статьи / Сергей Зенкин. — М.: Новое литературное обозрение, 2012. С. 263 – 275
5. Скуратівський В. Екранні мистецтва...К., 1997.
6. Фільм "Тіні забутих предків": погляд через півстоліття [упоряд. Л. Брюховецька]; Центр кінематогр. студій НаУКМА. Київ : Ред. журн. "Кіно-Театр" : КМА, 2018. 251 с.
7. Яновський Ю. Майстер корабля. 1928.

Лекція 8. Кінематографічний код в зарубіжній літературі (2 год)

Кінематографічний код в зарубіжній літературі: сучасні напрямки дослідження кінематографічності (дисертації Л. Білоножко, Н. Доценко та ін.).

Поетика інтермедіальності в літературному тексті і його екранізації (на прикладі роману Дена Брауна «Код да Вінчі»).

Основні поняття: кінематографічний код, поетика інтермедіальності, екранізація.

Література:

1. Андрущенко Е. А. «Код да Винчи» Д. Брауна в контексте литературной многорядности // Наукові записки ХНПУ ім. Г.С. Сковороди, 2015, вип. 1(80) <http://oaji.net/articles/2015/796-1434628330.pdf>

2. Білоножко Л. В. Перекодування джазу як вияв інтермедіальності (на матеріалі романів Е. Л. Доктороу «Регтайм» і Т. Моррісон «Джаз») дис. ... канд. філол. наук : 10.01.05. Київ, 2016. 211 с.
3. Браун Д. Код да Вінчі / Д. Браун; [пер. з англ. А. Кам'янець]. – Харків: Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», 2010. – 478 с.
4. Гура Н.П., Бойко О.К. Жанрова своєрідність циклу романів про професора Ленгдона Дена Брауна в літературному контексті доби постмодернізму http://eir.zntu.edu.ua/bitstream/123456789/1100/1/Gura_Genre_%20peculiarity.pdf
5. Доценко Н. В. Проза Патріка Модіано (принципи інтермедіальності) : дис. ... канд. філол. наук : 10.01.04. Київ, 2015. 188 с.
6. Ліхоманова, Наталя Олександрівна. Постмодерністська рецепція міфу (на матеріалі європейського романного досвіду ХХ ст.)_ Автореф. дис... канд. філол. наук: 10.01.06 / Н.О. Ліхоманова; НАН України. Ін-т л-ри ім. Т.Г.Шевченка. — К., 2001. — 20 с. <http://webcache.googleusercontent.com/search?q=cache:http://disser.com.ua/contents/5263.html&num=1&strip=1&vwsr=0>
7. Овсюк О. Загадки і таємниці роману Дена Брауна «Код да Вінчі» / О. Овсюк [Електронний ресурс]. — Режим доступу: http://www.vsesvit-journal.com/index.php?option=com_content&task=view&id=433&Itemid=41.
8. Романова О.В. Кіноромани Алена Роб-Грійє: (Аспекти синтезу мистецтв) – Черкаси: ЧНУ імені Богдана Хмельницького, 2012. – 244 с.
9. Код да Вінчі, фільм (реж. Р. Говард) <https://uk.wikipedia.org/wiki>
10. Фесенко В.І. Література і живопис: інтермедіальний дискурс: навч. посібник / ред. кол. Н.О. Висоцька та ін. – К.: Вид. центр КНЛУ, 2014. – 398 с.

Семінарські заняття

1. Філософські передумови виникнення інтермедіальності (В.Беньямін, Р. Барт)
2. Інтермедіальна поетика поетичного тексту (М. Бажан)
3. Музичний код у літературному тексті (А. Барікко)
4. Література в колі медій (М. Барбері)
5. Інтерсеміотичне перекодування роману в кінематографі (М. Барбері)
6. Театральний код у літературному тексті (С. Моем)
7. Синтетичне мистецтво (В. Врублевська)
8. Детектив: поетика інтермедіальності (Ден Браун)

6. Контроль навчальних досягнень

6.1. Система оцінювання навчальних досягнень магістрантів

№ п/п	Вид діяльності студента	Максимальна кількість балів за одиницю	К-сть одиниць	Модулі 1-4
1.	Відвідування лекцій	1	8	8
2.	Відвідування семінарських занять	1	8	8
3.	Робота на семінарському занятті	10	8	80
4.	Виконання завдання для самостійної роботи	10	2	20
5.	Модульна контрольна робота	25	4	100
Разом				216

Розрахунок коефіцієнта 216:60=3,6

6.2. Завдання для самостійної роботи та критерії її оцінювання Модуль 1

Тема 1. Взаємодія літератури і мистецтва (26 годин)

Завдання:

1. Прочитати і законспектувати статтю Лесі Генералюк «Взаємодія літератури і мистецтва. Начерк теорії словесно-візуальних інтеракцій». Розкрити запитання:

Рівні взаємодії видів мистецтва.

Генезис поняття «взаємодія мистецтв».

Взаємодія мистецтв з точки зору рецептивної поетики.

2. Прочитати і законспектувати статтю Д. Наливайка «Література в системі мистецтв як галузь компаративістики». Розкрити запитання:

Взаємодія мистецтв в парадигмі компаративістики.

Термінологічні диференціації наукового апарату проблеми між мистецької взаємодії.

Основні поняття: взаємодія мистецтв, синтез мистецтв, інтеракція, інтермедіальність.

Література:

1. Генералюк Леся. Взаємодія літератури і мистецтва. Начерк теорії словесно-візуальних інтеракцій / Леся Генералюк // *Studia methodologica: наук. альманах.* – Вип. 29. – Тернопіль: Редакційно-видавничий відділ ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2009. – С. 81-88. – Електронний ресурс. – Режим доступу: <http://gi.kubg.edu.ua/index.php>

2. Наливайко Д.С. Література в системі мистецтв як галузь компаративістики / Д.С. Наливайко // Наливайко Д.С. Теорія літератури й компаративістика. – К. : Вид. Дім «Києво-Могилянська академія», 2006. – С. 9-37.

Тема № 2

Мова кіно: кадр, монтаж, кіноповідь (24 год)

1. Кадр і межа художнього простору.

2. Поняття про монтаж як композиційне узагальнення.

3. Демонстрація прийомів монтажу як акцентування умовності мистецтва.

4. Кінотекст дискретний і недискретний.

5. Міметичність і дієгега.

6. Ланцюжок: режисер — актор-персонаж — глядач.

Основні поняття: кадр, монтаж, кінотекст, дискретність, міметичність, дієгетичність.

Література:

1. Зенкин, С. Семиотика зрительного образа: Ролан Барт и Юрий Лотман // Зенкин, С. Работы о теории: Статьи / Сергей Зенкин. — М.: Новое литературное обозрение, 2012. С. 263 – 275

2. Зенкин, С. Эффект фантастики в кино // Зенкин, С. Работы о теории: Статьи / Сергей Зенкин. — М.: Новое литературное обозрение, 2012. С. 276 – 292.

3. Лотман Ю.М. Семиотика кино и проблемы киноэстетики // Лотман Ю.М. Об искусстве. СПб., 1998. С. 288 – 373.

4. Фесенко В.І. Література і живопис: інтермедіальний дискурс: навч. посібник / ред. кол. Н.О. Висоцька та ін. – К.: Вид. центр КНЛУ, 2014. – 398 с.

Критерії оцінювання самостійної роботи

№ п/п	Критерії	Максимальна кількість балів за кожним критерієм
1.	Визначення наукового поняття, яке досліджується	1 бал
2.	Добір достатньої кількості цитат та дотримання правил їх оформлення	1 бал
3.	Критичний аналіз суті та змісту художніх творів. Виклад цитат у логічній послідовності.	4 бали
4.	Базові уявлення про загальні властивості літератури як мистецтва слова, про закони побудови художнього твору, літературні стилі.	2 бали
5.	Дотримання вимог щодо технічного оформлення структурних елементів роботи (назва, план, основна частина, висновки, список використаних джерел)	2 бали
Разом		10 балів

6.3 Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання

Модульний контроль проводиться за допомогою 4 контрольних робіт, що складається з тестування і розгорнутих відповідей на запитання. Максимальна оцінка 25 балів.

Критерії оцінювання модульної контрольної роботи:

	Оцінка
Відмінно	Знання, виконання в повному обсязі з незначною кількістю (1-2) несуттєвих помилок (вищий рівень)
Дуже добре	Знання, виконання в повному обсязі зі значною кількістю (3-4) несуттєвих помилок (рівень вище середнього)
Добре	Знання, виконання в неповному обсязі з незначною кількістю (1-2) суттєвих помилок (середній рівень)
Задовільно	Знання, виконання в неповному обсязі зі значною кількістю (3-5) суттєвих помилок/недоліків (рівень нижче середнього)
Достатньо	Знання, виконання в неповному обсязі, але є достатніми і задовольняють мінімальні вимоги результатів навчання (рівень нижче середнього)
Незадовільно	Знання, виконання недостатні і не задовольняють мінімальні вимоги результатів навчання з можливістю повторного складання модулю (низький рівень)
Незадовільно	З обов'язковим повторним курсом модуля (знання, вміння відсутні)

6.4. Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання.

Семестровий контроль з дисципліни проводиться відповідно до робочого навчального плану у вигляді вирахування максимальної суми балів в терміни, встановлені графіком навчального процесу та в обсязі навчального матеріалу, визначеному робочою програмою. Під час встановлення суми балів враховується засвоєння студентом теоретичного та практичного матеріалу з 4 кредитних модулів і оцінюється на підставі РСО за результатами поточного контролю (поточного опитування, виконання самостійної роботи, робіт на практичних заняттях тощо) протягом семестру (див. 6.1). Вивчення дисципліни завершується іспитом у письмовій формі.

Максимальну кількість балів 216, набрану студентом за 4 семестр, за допомогою коефіцієнта 3,6 переводимо в показник допуску до іспиту (до 60 балів). Під час іспиту студент може отримати до 40 балів.

Отриманий показник успішності за 100-бальною шкалою оцінювання переводимо в рейтингову шкалу оцінювання.

Порядок переведення рейтингових показників успішності

Рейтингова оцінка	Оцінка за стобальною шкалою	Значення оцінки
A	90-100	Відмінно – відмінний рівень знань (умінь) в межах обов’язкового матеріалу з можливими незначними недоліками
B	82-89	Дуже добре – достатньо високий рівень знань (умінь) в межах обов’язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок
C	75-81	Добре – в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок
D	69-74	Задовільно – посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності
E	60-68	Достатньо – мінімально можливий допустимий рівень знань (умінь)
FX	35-59	Незадовільно з можливістю повторного складання – незадовільний рівень знань, з можливістю повторного перескладання за умови належного самостійного доопрацювання
F	1-34	Незадовільно з обов’язковим повторним вивченням курсу – досить низький рівень знань (умінь), що вимагає повторного вивчення дисципліни

Критерії оцінювання знань студентів на екзамені (письмова форма):

Екзаменаційний білет містить 3 теоретичні питання.

Відповідь на кожне питання оцінюється за 40-бальною шкалою залежно від рівня знань.

Результат письмового іспиту визначається шляхом ділення суми балів, отриманих за всі питання, на їхню кількість.

Рівень знань	Оцінка за 40-бальною шкалою	Критерії оцінювання відповіді
Відмінний рівень	30 – 40	Відповідь студента: - містить повний, розгорнутий, правильний виклад матеріалу з поставленого питання; - демонструє знання основних понять і категорій та взаємозв’язку між ними, вірно розуміння змісту основних теоретичних положень; - вказує на вміння давати змістовний та логічний аналіз матеріалу з поставленого питання; - демонструє здатність самостійно оцінювати різноманітні ситуації та робити власні висновки в разі неоднозначності характеру поставленого питання чи проблеми.
Добрий рівень	20 – 29	Студент дав досить повну та логічно обґрунтовану відповідь на Поставлене питання, але є недоліки: - незначні неточності при поясненні; - недостатньо розкритий предмет запитання, Основні поняття мають тезисний характер; - оформлення екзаменаційно ї роботи в цілому є акуратним, але містить виправлення;

		- окремі формулювання є нечіткими; є в наявності інформація, що не відповідає змісту екзаменаційного питання.
Задовільний рівень	10 – 19	Студент дав відповідь на поставлене питання, однак допустив суттєві помилки як змістовного характеру, так і при оформленні відповіді на питання, а саме: - зміст відповіді свідчить про невірне розуміння окремих аспектів поставленого питання; - відповідь елементарна, свідчить про недостатню обізнаність з основними науковими теоріями і концепціями, що стосуються питання; - відповідь викладена недостатньо аргументовано, не містить аналізу проблемних аспектів поставленого питання; - у роботі багато грубих орфографічних помилок.
Незадовільний рівень	0 – 9	Студент взагалі не відповів на питання або його відповідь є неправильною, тобто містить грубі змістовні помилки щодо принципових аспектів поставленого питання. Аргументація відсутня взагалі або ж є абсолютно алогічною.

6.5. Орієнтовний перелік питань для семестрового контролю

Модуль 1

1. Поняття про інтермедіальність у сучасній науці (М. Бахтін, Д. Хіггінс, Ю. Лотман, О. Ханзен-Леве, В. Вольф, І. Раєвські та ін.).
2. Філософські та соціокультурні передумови виокремлення інтермедіальності (Гегель, В. Беньямін, С. Керкегор, О. Шпенглер, Р. Барт, Ю. Крістева та ін). Походження поняття «інтермедіальність».
3. Феномен інтермедіальності в контексті компаративістики.
4. Поняття про медіа і медіальність у сучасній гуманітаристиці (теорія розширення медіа М. Маклюєна).
5. Інтертекстуальність і інтермедіальність: від креолізованих текстів до медіума як художньої форми (І. Арнольд, М. Фуко, О. Ханзен-Леве).
6. «Текст у тексті» в контексті теорії і практики інтермедіальності (Ж. Дерріда, Ю. Лотман, В. Топоров, П. Тороп,).
7. Роль інтермедіальності у творенні авторської картини світу та рецепції читача.
8. Поняття про універсальні закони мови мистецтва.
9. Взаємодія мистецтв у сучасній літературі. Комбінаторна література.
10. Поняття «живописність» у літературі.
11. Екфразис як особливий тип тексту. Поетика екфразису.
12. Література і музика. Синтез музики і слова. Поняття «музичність у літературі».
13. Типи і форми інтермедіальних зв'язків літератури і музики.
14. Література і театр. Театральність і література. «Мова театру»: сцена, маска, гра, жест, міміка, актор. Сценічна образність і текстова символіка. «Театральність» і «театралізація».
15. Роман про театральне життя: С. Моем. Подія і точка зору в романі і драмі.

Модуль 2

1. Виникнення кінематографу: відкриття братів Люм'єр.
2. Можливості звукового кіно. Монтаж.
3. Суміжні жанри літератури і кіно: кінодраматургія, кіноповість, сценарій.
4. Відомі кіносценаристи-письменники: І. Бабель, В. Маяковський, Ю. Тинянов, С. Васильченко, А. Головка, М. Бажан, В. Поліщук, Ю. Яновський, М. Семенко, М. Йогансен та ін.

5. Кіносценарій як літературний твір.
6. Феномен візуального: від древніх витоків до початку XXI століття (За К. Сальніковою).
7. Символіка міського простору.
8. Міський текст як надтекстове утворення.
9. Література і кінематограф. «Мова кіно». Кінооповідь.
10. Кіно як вид мистецтва і знакова система.
11. Специфіка виникнення і сприйняття кінотексту.
12. Творчість класиків кіно, поетика кіножанрів. Кінематографічні прийоми.
13. Проблеми поетики і специфіки мов кіно і літератури, їх взаємодії, подібності та відмінності: синхронічний і діахронічний аспекти.
14. Літературні прийоми у творчому арсеналі кінематографіста. Проблема сукупності засобів виразності кіно і літератури (опис), проблема наративу, взаємодія автора і читача через текст (складна система персонажів, оповідачів і способів розповіді, проблема мотивної поетики та інтертекст (сюжетостворення).
15. Поняття про кінематографічну феноменологію: ставлення глядача до кінофільму і кінотеатру, поведінка, враження особисті і колективні смаки й уподобання.
16. Естетика екранізації. Принципи кінематографізму в літературі.
17. Психологічний аналіз у кінематографі: 1) сприйняття психологічного аналізу як переліку знаків, присутніх у фільмі; 2) тлумачення фільму як «речі в собі»; 3) фільм як текст.
18. Семіотичний підхід до кінематографа (Р. Барт, Ю. Лотман).
19. Художній текст і його екранізації. Екранізація, адаптація, «фільм за мотивами».
20. Монтаж як категорія мистецтва.

VII. Навчально-методична карта дисципліни

«Інтермедіальний вимір сучасної української та зарубіжної літератури»

Разом: 120 год., лекції – 16 год., семінарські заняття – 16 год., самостійна робота – 50 год., МК – 8 год, іспит.

Тиждень	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI
Модулі	Змістовий модуль I					Змістовий модуль II					
Назва модуля	Теоретичний дискурс інтермедіальності					Література і кінематограф					
К-сть балів за модуль	108 балів					108 балів					
Лекції	1	2		3		4	5	6		7	
Дати											
Теми лекцій	ВСТУП. Поняття інтермедіальності. Генеза терміна. Етап вивчення інтермедіальності 1 б	Типологія інтермедіальних зв'язків. Література і архітектура (скульптура). 1 б	Художній образ: специфіка вербального і візуального. Література і живопис 1 б	Література і музика. Література і синтетичні мистецтва. 1 б		Докінематографічні засоби виразності. Візуальність. Тілесність. Простір. 1 б	Література і кінематограф як різні знакові системи 1 б	Кінематографічні засоби виразності. Кінематографічний дискурс української літератури. 1 б		Кінематографічний код в зарубіжній літературі 1 б	
Теми семінарських занять	Філософські передумови виникнення інтермедіальності (В.Беньямін, Р. Барт) 1 + 10 б.	Інтермедіальна поетика поетичного тексту (М. Бажан) 1 + 10 б.	Музичний код у літературному тексті (А. Барікко) 1 + 10 б.	Література в колі медій (М. Барбері) 1 + 10 б.		Інтерсеміотичне перекодування роману в кінематографі (М. Барбері) 1 + 10 б.	Театральний код у літературному тексті (С. Моем) 1 + 10 б.	Синтетичне мистецтво (В. Врублевська) 1 + 10 б.		Детектив: поетика інтермедіальності (Ден Браун) 1 + 10 б.	
Оцін. семін.	4 семінари x 10					4 семінари x 10					
Самостійна робота	Тема 1 (10 балів)					Тема 2 (10 балів)					
Мод. контр. робота	25 б.		25 б.		25 б.		25 б.		25 б.		
Заг. кількість балів 216, коефіцієнт 3,6											
Підсумковий контроль	Іспит										

8. Рекомендовані джерела

Основні:

Художні твори

Андрухович Ю. Аве, крайслер...

Бажан М. Будівлі.

Бродський Й. Перед пам'ятником О. Пушкіну в Одесі.

Вінграновський М. Сикстинська мадонна

Врублевська В. Соломія Крушельницька

Драч І. Над малюнками Вестерфельда. 1651

Рильський М. Афродіта Мілоська, Сикстинська мадонна, Статуя Сатурна в Літньому саду

Барбері М. Елегантна Їжачижа.

Барікко А. Новеченто.

Браун Д. Код да Вінчі.

Єлінек Е. Піаністка

Моем С. Театр.

Підручники

1. Екфразис. Вербальні образи мистецтва: монографія / за ред. Т. Бовсунівської; пер. з англ. І. Малішевської, з польськ. та рос. Д. Литовченка. – К.: ВПЦ «Київський університет», 2013. – 237 с.

2. Просалова В. А. Інтермедіальні аспекти новітньої української літератури. Монографія / Віра Андріївна Просалова. – Донецьк : ДонНУ, 2014. – 154 с.

http://www.ruthenia.info/txt/pavlo/litt/pros_int.pdf

3. Фесенко В.І. Література і живопис: інтермедіальний дискурс: навч. посібник / ред. кол. Н.О. Висоцька та ін. – К.: Вид. центр КНЛУ, 2014. – 398 с.

4. Шаповал М. Інтертекстуальність: історія, теорія, поетика : навч. посіб. / Мар'яна Шаповал; М-во освіти і науки України, Київ. нац. ун-т імені Тараса Шевченка. – Київ : ВПЦ "Київ. ун-т", 2013. – 167 с.

Додаткова:

1. Бітківська Г.В. Інтермедіальний дискурс журналу «Вітчизна» (1987–1992) / Г.В. Бітківська // Український інформаційний простір. – 2014. – Число 3. – С. 10–16.

2. Бітківська Г.В. Сучасний літературний журнал : інтермедіальний дискурс : монографія. Київ: Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2019. 468 с.

3. Бровко О. Сучасні версії українського роману в новелах: інтермедіальний вимір // Літературний процес: методологія, імена, тенденції : збірник наукових праць (філологічні науки) / Київський ун-т ім. Б. Грінченка. – Київ, 2013. – № 2. – С. 36–38

4. Вайсштайн У. Взаємовисвітлення літератури та музики: сфера компаративістики? / Ульріх Вайсштайн // Сучасна літературна компаративістика: стратегії і методи. Антологія / За заг. ред. Дмитра Наливайка. – К.: Вид. дім „Києво-Могилянська академія”, 2009. – С. 391–410.

5. Гачев Г. Национальные образы мира: Космо – Психо – Логос. – М.: Прогрес-Культура, 1995.

6. Генералюк Л. Універсалізм Шевченка: взаємодія літератури і мистецтва / Леся Генералюк. – К. : Наук. думка, 2008. – 544 с.

7. Демещенко В. Вплив літератури на становлення кіномистецтва // Вісник Книжкової палати : науково-практичний журнал / Книжкова палата України ім. Івана Федорова. – Київ, 2008. – № 2. – С. 36–42.

8. Доценко Н.В. Проза Патріка Модіано (принципи інтермедіальності) : дис. ... канд. філол. наук : 10.01.04 / Доценко Наталія Валеріївна ; М-во освіти і науки України, Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. – Київ, 2015. – 188 арк. – Бібліогр.: арк. 171–188

9. Дроздовський Д. Трансгресія у п'єсі «Трамвай бажання» Т. Вільямза та у фільмі «Все про мою матір» Педро Альмодовара: стратегії інтермедіальності // Слово і час : науково-теоретичний журнал / НАН України ; Ін-т літератури ім. Т.Г. Шевченка ; Нац. спілка письменників України. – Київ, 2012. – № 8 (620). – С. 21-27. – ISSN 0236-1477
10. Дубиніна О. Екранізація літературного твору: семіотичний аспект // Іноземна філологія / Львів. нац. ун-т ім. Івана Франка. – Львів, 2014. – Вип. 126, ч. 1. – С. 89-97. – ISSN 2078-340X
11. Іванишин П. Теорія інтертекстуальності: спроба розрізнення / Петро Іванишин // Філологічні семінари: Парадигма 28 сучасного літературознавства: світовий контекст. – Вип. 16. – К., 2013. – С. 46–53. file:///F:/Fils_2013_16_9.pdf
12. Ігнатенко М. Інтерсеміотика / Микола Ігнатенко, Анатолій Волков // Лексикон загального та порівняльного літературознавства / Буковин. центр гуманітар. дослідж. ; кер. проекту А. Волков. – Чернівці : Золоті литаври, 2001. – С. 229–233.
13. Інтермедіальність: теорія і практика // Філологічні семінари / Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка, Б-ка Ін-ту філології. – Київ, 2016. – Вип. 19 : –
14. Каган, М.С. Морфологія мистецтва / М.С. Каган. – М.: Искусство, 1972. – 440 с.
15. Корнієнко І.І. Теорія фотографії у критичному дискурсі Шарля Бодлера // Літературознавчі студії : збірник наукових праць / Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка, Ін-т філол. – Київ, 2013. – Вип. 37, ч. 1. – С. 416-421.
16. Мацяк О. М. Синтез мистецтв у прозі Ольги Кобилянської: проблема самототожності письменниці : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. філол. наук : спец. 10.01.01 «Українська література» / О. М. Мацяк. – Львів, 2006. – 21 с.
17. Мочернюк Н. Взаємодія літератури й мистецтва. Теоретичний досвід українського та польського літературознавства // Науковий вісник Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки / Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки. – Луцьк, 2013. – С. 76-80.
18. Мочернюк Н. Д. Поза контекстом: Інтермедіальні стратегії літературної творчості українських письменників-художників міжвоєння. Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2018. 392 с.
19. Насенко М. Інтермедіальність як методологія // Філологічні семінари / Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка, Б-ка Ін-ту філології. – Київ, 2016. – Вип. 19 : Інтермедіальність: теорія і практика. – С. 6-15. – ISBN 978-966-171-889-9
20. Наливайко Д. Література в системі мистецтв як галузь компаративістики / Д. Наливайко // Теорія літератури й компаративістика / Дмитро Наливайко. – К. : Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2006. – С. 9–37.
21. Наливайко Д.С. Очима Заходу: Рецепція України в Західній Європі XI-XVIII ст. – К.: Основи, 1998.
22. Наливайко Д.С. Спільність і своєрідність: Українська література в контексті європейського літературного процесу. – К.: Дніпро, 1988.
23. Нич Р. Літературологія. Погляд на історію сучасної теоретико-літературної думки у Польщі / Ришард Нич // Теорія літератури в Польщі. Антологія текстів. Друга половина XX–XXI ст. – К. : Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2008. – С. 12–37.
24. Панасюк В.Ю. Специфіка взаємодії художнього та нехудожнього в системі театральних комунікацій : автореф. дис. ... д-ра мистецтвознавства : 26.00.01 / Панасюк Валерій Юрійович ; НАН України, Ін-т мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. М.Т. Рильського. – Київ, 2015. – 41 с.
25. Просалова В. Інтермедіальність як явище мистецтва і метод аналізу // Філологічні семінари / Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка, Б-ка Ін-ту філології. – Київ, 2013. – Вип. 16 : Парадигма сучасного літературознавства : світовий контекст. – С. 46-53. – ISBN 978-966-171-673-4

26. Рисак О. «Найперше – музика у слові»: проблеми синтезу мистецтв в українській літературі кінця ХІХ – початку ХХ ст. / О. Рисак. – Луцьк : РВВ «Вежа» Волин. держ. ун-ту ім. Лесі Українки, 1999. – 402 с. 1
27. Свято Р. Художники та їхнє мистецтво у світовому кіно : можливі форми взаємодії // Кіно - Театр / Нац. ун-т «Києво-Могилянська Академія» за участі Мін.культ. і туризму України. – Київ, 2010. – № 5 (91). – С. 19-23. – ISSN 1562-3238
28. Циховська Е. Теоретичні дилеми поняття інтермедіальності // Слово і час : науково-теоретичний журнал / Нац. акад. наук України, Ін-т літератури ім. Т.Г. Шевченка. – Київ, 2014. – № 11 (647). – С. 49-59. – ISSN 0236-1477
29. Шестакова Е. Інтермедіальність: м'яка «експансія» художності у словесність масової комунікації // Філологічні семінари / Київ. нац. ун-т ім.Тараса Шевченка, Б-ка Ін-ту філології. – Київ, 2016. – Вип. 19 : Інтермедіальність: теорія і практика. – С. 59-72. – ISBN 978-966-171-889-9
30. Яромчук В.В. Балаган та ярмаркове видовище як передумови синтезу мистецтв у мас-медіа // Мистецтвознавчі записки : збірник наукових праць / М-во культури і туризму України ; Нац. акад. керівних кадрів культури і мистецтв. – Київ, 2011. – Вип. 20. – С. 268-273. – ISSN 2226-2180
31. Яценко Е.В. «Любите живопись поэты...» Экфрасис как художественно-мировоззренческая модель // Вопросы философии. 2011. №11. С. 47-58. Элект. Ресурс
32. Chmielecki Konrad. Estetyczne teorie intermedialności czy „estetyka intermedialności”? Próba określenia ram teoretycznych refleksji na temat intermedialności Przegląd Kulturoznawczy 2006 №1, S. 118 – 133.
33. Chmielecki Konrad. Estetyka intermedialności / Konrad Chmielecki Kraków : Wydawnictwo Rabid , 2008. 276 s. http://www.academia.edu/3838444/Estetyka_intermedialno%C5%9Bci_2008
34. Intersemiotyczność. Literatura wobec innych sztuk (i odwrotnie). Studia. Red. Stanisław Balbus, Andrzej Hejmej, Jakub Niedźwiedz. – – Kraków : Towarzystwo Autorów i Wydawców Prac Naukowych «Universitas», 2004. – 447 s.
35. Kluszczyński Ryszard W. Estetyka sztuki nowych mediów <http://www.medialarts.pl/download/skrypty/Estetyka-sztuki-nowych-mediow.pdf>
36. Kluszczyński Ryszard W. Medializacja sztuki i przestrzeń publiczna. Rozważania wokół twórczości Dominika Lejman <http://www.atlassztuki.pl/pdf/lejman1.pdf>
37. Paech J. Intermedialität: Mediales Differenzial und transformative Figurationen// Intermedialität: Theorie und Praxis eines interdisziplinären Forschungsgebiets. - Berlin, 1998.
38. Rajewsky Irina O. Intermediality, Intertextuality, and Remediation: A Literary Perspective on Intermediality *Intermedialités/Intermedialities* 6 (2005), 43-64
39. Wolf Werner. Intermedialität als neues Paradigma der Literaturwissenschaft?: Plädoyer für eine literaturzentrierte Erforschung von Grenzüberschreitungen zwischen Wortkunst und anderen Medien am Beispiel von Virginia Woolfs "The String Quartet" // AAA: Arbeiten aus Anglistik und Amerikanistik. – Vol. 21, No. 1 (1996), pp. 85-116. <https://www.jstor.org/stable/43025491>
40. Wolf W. Intermediality Revisited: Reflections on Word and Music Relations in the Context of a General Typology of Intermediality // Word and Music Studies, Vol.4: Essays in Honor of Steven Paul Scher and on Cultural Identity and the Musical Stage. Amsterdam – N. Y.: Rodopi, 2002. – P. 13-34.
41. Zemanek Evi. Intermedialität – Interart Studies // Komparatistik, hg. v. Evi Zemanek u. Alexander Nebrig (Studienbuch Akademie Verlag), Berlin 2012. – P. 159–174 / www.academia.edu/.../Komparatistik_hg_v_Evi_Zemanek.

ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. Інтермедіальність – література серед інших мистецтв <http://uastudent.com/intermedialnist-literatura-sered-inshyh-mystectv/>
2. Исследования визуальной культуры <https://culture.hse.ru/vicu/>
3. Терра-культура http://terra.lgaki.info/generation_p/video-art-kak-interpretatsiya-i-prezentatsiya-vizualnoy-kulturyi-v-sovremennom-iskusstve.html
4. Лаборатория исследований визуальной культуры и современного искусства <http://www.ehu.lt/ru/research/research-centers/laboratorija-issledovanij-vizualnoj-kuljtur-i-sovremennogo-iskusstva>
5. Аналитика культурологии <http://www.analiculturolog.ru/journal/archive>
<http://kinopokaz.tv/rezh.php?id=6>
<http://www.ukrlit.vn.ua/info/dict/9rfxc.html>
<http://www.w-shakespeare.ru/library/shekspirovskiy-ekran2.html>
<http://art.1september.ru/articlef.php?ID=200702212>